AAN DE RAAD

Datum opgesteld	9 mei 2023	**Behandelend ambtenaar**	T. Vriesema-Betten
Datum agendering	1 juni 2023	**E-mailadres**	t.vriesema@waadhoeke.nl
Onderwerp	Vaststellen Beheerplan Begraafplaatsen 2023-2026	**Telefoonnummer**	0517380380
Portefeuillehouder	K. Arendz		

Samenvatting

Het voorliggende Beheerplan Begraafplaatsen 2023-2026 gaat in op het beheer van de vier gemeentelijke begraafplaatsen. Dit zijn de begraafplaatsen in Franeker, St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Vrouwenparochie. De overige begraafplaatsen zijn niet in eigendom en beheer bij gemeente Waadhoeke.

Op de vier gemeentelijke begraafplaatsen worden vlinderrotsen gerealiseerd. Vlinderrotsen zijn rotsen waarop ouders van overleden kinderen een vlinder kunnen plaatsen. Deze rotsen zijn op verschillende begraafplaatsen in Nederland geplaatst. Op de begraafplaatsen in Franeker, St.-Annaparochie, St.- Jacobiparochie en Vrouwenparochie worden vlinderrotsen gerealiseerd.

Voorstel

1. Het Beheerplan Begraafplaatsen 2023- 2026 vast te stellen.

Inleiding

Gemeente Waadhoeke beheert vier begraafplaatsen. Dit zijn de begraafplaatsen in Franeker, St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Vrouwenparochie. De overige begraafplaatsen zijn niet in eigendom en beheer bij gemeente Waadhoeke. Het voorliggende beheerplan geeft invulling aan het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen.

Beoogd (meetbaar) effect

- Met het Beheerplan Begraafplaatsen 2023- 2026 wordt het beheer van de vier gemeentelijke begraafplaatsen geregeld.
- Op de begraafplaatsen in Franeker, St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Vrouwenparochie worden vlinderrotsen gerealiseerd.

Motivering

Argumenten

1.1 *Door het Beheerplan Begraafplaatsen 2023- 2026 vast te stellen wordt het beheer van de vier gemeentelijke begraafplaatsen geregeld.*
Begraafplaatsen vallen niet onder de reikwijdte van de beheerplannen die reeds zijn vastgesteld. Het beheer van de begraafplaatsen vraagt daarom om een eigen beheerplan.

Kanttekeningen

1.1 Het beheerplan voor de begraafplaatsen gaat uit van een hoog onderhoudsniveau.
De beheermaatregelen zoals genoemd in het beheerplan begraafplaatsen gaat uit van een hoog onderhoudsniveau. Door de jaren heen zijn de begraafplaatsen op dit onderhoudsniveau onderhouden. Er is dus geen sprake van een koerswijziging. Indien dit onderhoudsniveau moet worden bijgesteld naar bijvoorbeeld basis moet het beheerplan worden aangepast.

Analyse

Gemeente Waadhoeke beheert 4 begraafplaatsen. Deze begraafplaatsen zijn in Franeker, St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie, en Vrouwenparochie.
Afdeling Burgerzaken is belast met de uitvoer van de Wet op de Lijkbezorging en de administratie van de begraafplaatsen. Afdeling Beheer Openbare Ruimte voert het onderhoud van deze begraafplaatsen uit.

Ontwikkelingen en trends

Vlinderrots

Sinds 2003 zijn op verschillende begraafplaatsen in Nederland vlinderrotsen geplaatst. Dit is een grote zwerfkei waarop ouders een glazen vlinder kunnen plaatsen om hun kindje te gedenken dat tijdens de zwangerschap of tijdens of vlak na de geboorte is overleden. Dit concept is (mede) ontwikkeld door glaskunstenaar Brenda Bleijenberg uit Oldenzaal, zij maakt ook de vlinders in verschillende kleuren. Hiermee is iedere vlinder uniek.
Het is nog niet zo lang geleden dat er weinig tot geen aandacht was voor het verdriet van ouders, die hun kind tijdens de zwangerschap of bij de geboorte verloren. Dit is tegenwoordig anders en is daar meer aandacht voor. Toch leeft er vaak onder ouders nog veel stil verdriet, omdat ze hun kinderen

geen eigen plek konden geven. Door een glazen vlinder aan te brengen op een vlinderrots kunnen ze dat alsnog doen. Elke vlinderrots heeft een grote glazen moedervlinder. Deze moedervlinder wordt betaald en geplaatst door de gemeente. Bij deze moedervlinder plaatsen ouders die dat willen, een kleinere glazen vlinder als tastbare herinnering aan hun overleden kind. Op verzoek kan de naam van hun kind erin gegraveerd worden. De kosten voor een vlinder, inclusief plaatsing, zijn €50. Een aanvrager kiest een vlinder uit en betaald de kosten rechtstreeks aan glaskunstenaar Brenda Bleijenberg. Gemeente Waadhoeke stelt de vlinderrots beschikbaar en plaatst de vlinder op de vlinderrots. Voor een verdere beschrijving wordt verwezen naar het beheerplan.
In Fryslân zijn er vlinderrotsen in Gorredijk, Beetsterzwaag, Donkerbroek, Oosterwolde, Fochteloo, Burgum en Koudum. In Leeuwarden is op de Noorderbegraafplaats een Monument Bijzondere Kinderen voor te vroeg en jong gestorven kinderen.

Omvormen grindpaden
Op de begraafplaatsen in St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Vrouwenparochie zijn brede grindpaden aanwezig. Grindpaden zijn slecht toegankelijk voor rolstoelgebruikers, rollatorgebruikers en voor baarwagens. De toegankelijkheid van de begraafplaatsen is daarmee in het geding. Daarnaast vragen grindpaden door hun open structuur (erg) veel onderhoud op het gebied van onkruidbestrijding. Door de grindpaden om te vormen naar paden met een Koersmix halfverharding worden deze paden onderhoudsarm(er) en zijn voor iedereen goed toegankelijk. Op de begraafplaats in Franeker zijn geen grindpaden aanwezig. Het voorstel om de grindpaden op begraafplaatsen om te vormen wordt ingebracht bij de kadernota. De kosten van deze omvorming worden geraamd op € 280.000 incl. BTW.

Waardevolle grafzerken
Op de begraafplaatsen is een diversiteit aan grafzerken te vinden. Op dit moment is er geen overzicht van monumentale en of waardevolle grafzerken. Het kan daarmee voorkomen dat grafzerken met een (cultuur)historisch belang of grafzerken met een bredere impact dan alleen de rechthebbende verwijderd worden als de grafrechttermijn verloopt. Om een inventarisatie uit te voeren moet vooraf bepaald worden welke criteria gehanteerd worden om een grafzerk aan te wijzen als monumentaal of waardevol. Ook moet worden bepaald welke gevolgen dit heeft voor het beheer van de begraafplaatsen. Dit voorstel volgt op een later moment.

Biodiversiteit
Begraafplaatsen kunnen gezien worden als een groene oase van rust. Op een begraafplaats kan een verscheidenheid aan soorten voorkomen. In het op 11 juni 2020 vastgestelde Biodiversiteitsactieplan heeft Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek in hun onderzoek genoemd dat begraafplaatsen een kans kunnen bieden om de biodiversiteit te versterken. Er zou een ecologisch onderzoek gedaan kunnen worden naar de voorkomende soorten op begraafplaatsen. Deze resultaten kunnen in het beheer worden meegenomen. Binnen het beheer wordt waar mogelijk aandacht besteed aan ecologie en ecologisch beheer. In de begraafplaatsen in Franeker en St.-Annaparochie zijn bollen aangeplant. In 2022 is de Rhinantus minor (Kleine ratelaar) gezaaid. Ook wordt bij het maaien aandacht besteed aan de ontwikkeling van een kruidenrijke vegetatie zonder de uitstraling van de begraafplaats te niet te doen. In de communicatie zal extra aandacht besteed worden aan het beheer en ecologie op begraafplaatsen.

Natuurbegraafplaatsen
Natuurbegraafplaatsen worden gedefinieerd als een plek waar het behoud en/of de ontwikkeling van natuur een rol speelt. Het concept komt uit Groot Brittannië en wordt in Nederland meestal ontwikkeld in bestaande natuurgebieden. Men kan er zowel overledene in een grafkist of lijkwade begraven, als urnen met asresten begraven. Er staan geen traditionele ogende grafzerken, maar van in de natuur behorende materialen; de graven moeten op termijn opgaan in de natuur. Een echte natuurbegraafplaats in de natuurlijke bodem kan lastig zijn. Vochtige klei- en veenbodems zijn ongeschikt voor de ontbinding van menselijke resten. Er moet dus altijd zand van buiten worden aangevoerd. Natuurbegraafplaatsen in Waadhoeke zijn daarmee niet of nauwelijks haalbaar.

Alternatieven
Een alternatief is om het beheerplan niet vast te stellen, maar dan is het beheer van de vier gemeentelijke begraafplaatsen niet geregeld.

Vervolg
Na vaststelling van het Beheerplan Begraafplaatsen 2023- 2026 wordt het beheerplan in uitvoer gebracht.
Na besluitvorming worden de vlinderrotsen gerealiseerd en zal de plaatsing en communicatie in uitvoer worden gebracht.

Inwonersparticipatie
Er is geen sprake van inwonersparticipatie.

Communicatie
Na vaststelling wordt een communicatieplan opgesteld om aandacht te geven aan de vlinderrotsen en het beheer van begraafplaatsen.

Financiën
Het budget voor beheer begraafplaatsen is over het algemeen toereikend ten minste voor zover er gekeken wordt naar budget voor inzet eigen personeel plus uitbestede werkzaamheden en andere kosten. Voor het onderhoud van de begraafplaatsen is geen voorziening groot onderhoud begraafplaatsen aanwezig.
Wel is er sprake van schommeling in uitgaven voor het begraven, maar hier staan inkomsten uit leges tegenover. Daarnaast schommelen de uitgaven voor het onderhouden van het groen en de paden omdat dit deels afhankelijk is van de weersomstandigheden.

Het beheer van de begraafplaatsen werd in het verleden grotendeels door eigen personeel gedaan. Er is echter al enige tijd sprake van vacatures voor (assistent)-beheerders waarvoor geen geschikte opvolging gevonden kan worden. Dit betekent dat er bedrijven inschakelt worden voor het beheer.

Voor het grafdelven en onkruidbestrijding worden sowieso externe partijen ingeschakeld. Omdat dit structureel van aard blijkt te zijn is het wenselijk om formatie/eigen personeel om te zetten naar budget voor deze werkzaamheden.

Prijsstijgingen, zoals bij de beheerplannen wegen en kunstwerken, zijn voor het beheer van de begraafplaatsen minder aan de orde. Reden hiervoor is dat gerekend wordt met inzet op basis van uren en niet op materieel.

Juridisch kader

- Wet op de Lijkbezorging
- Verordening beheer gemeentelijke begraafplaatsen Waadhoeke 2021
- Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2023
- Nadere regels en instructies gemeentelijke begraafplaatsen 2020
- Wet natuurbescherming

Bijlagen

Bijlage 1: Beheerplan Begraafplaatsen 2023-2026

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

R.: D2023-02-017906

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 9 mei 2023 ;

B E S L U I T

1. Het Beheerplan Begraafplaatsen 2023- 2026 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 1 juni 2023 ,

Signed By: Weiland, Adrie <raadslid.weiland@waadhoeke.nl>
06/06/2023 15:17:32 CEST , voorzitter
ID: 22b8ef61-cf7f-4e5f-9560-b94108252855
Auth: Scribble

Signed By: Koster, R. <r.koster@waadhoeke.nl>
06/06/2023 14:45:58 CEST , griffier
Id: 22b8ef61-cf7f-4e5f-9560-b94108252855
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.